

Fogas kérdés volt, a Basó portrészorozat összeállításának mikéntje, illetve az indító téma kiválasztása. Bár régi vágyam megkísérelni friss vérrel dúszítani a magyarországi aligha daliás Basó recepciót, amely gyakran úgy elvész a for-

24 Villányi G. András

BASÓ – A FORDÍTÓ ELŐSZAVA

dító kínjai mögött, hogy aki megjelenik az alig több, mint egy egzotikus középszerű epigrammafagó. A tavaszi Covid-19 bezárkózás túlélését segítő mintegy 250

haikuját átültettem, majd az Új Forrás sorozatindító felkérésekor be kellett lássam, nem könnyű a számtalan lehetőségből kiválasztani a témákat, hogy köréjük csoportosítva, miniesszékké kísérlejem megrajzolni a költő portréját. A kész vershalmazt rendezgetve folyamatosan kopogtattak a témakörök. Például ilyenek: *Szállása az út; Az önkritikus; Fák, virágok, növények; Magány, elválás; Múltkonyság; Emberek, dolgok és karunā¹; Szinesztézia; Szürrealizmus; Idő-idők; Szabi-vabi; A fordításról*. Nemcsak a kimaradó kérdések miatti nyugtalanság bonyolította helyzetet, hanem az is, hogy egy haiku gyakorta alkalmas két vagy akár több témakör példázataként. Ezzel kicsit elérkeztünk e tizenhét morás DNS-láncocskák lényegi vonásához: az osztályozó szándékkal szembeni illékonyág. Pollen, amely a befogadó elmével kölcsönhatásban számtalan virágfélét képes hajtani. Akár csiszolt ékkőnek a haikunak is témérdek felülete, rétege van, ezerfelé szórhatja a képzettársítás fénynyalábait. Pláne így lenne, ha igazán értenénk hozzá, azaz képesek lennénk egy-egy darabot a maga idejében és szituációs környezetében ízlelni, a bujtatott utalásokat klasszikus költeményekre, helyekre, helyzetekre, topozokra, kikódolni, melyek jó része a vajtűfűlű kortárs számára jobbra magától értetődött.

Hangsúlyozva, hogy az elkövetkezőkben terjedelmi okokból sem kísérlek meg átfogó képet kialakítani a Mesterről, csupán a számomra revelált, saját töredékes Basómról nyújtok benyomásokat fordításban, gondolatfoszlányokkal körítve: „impreszionisztikusan”. Nem véletlen döntöttem úgy, hogy „az önkritika-önirónia” témával kezdem, mert ez és magányos kívülállósága hűen kísérte végig a Mester életútját.